Proljeće, 2 (1940-1941) 1

Other document types / Ostale vrste dokumenata

Publication year / Godina izdavanja: **1940**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:116:553630

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Repository / Repozitorij:

Academy of Music University of Zagreb Digital Repository - DRMA

ZAŠTIĆENO

u gotovu

PROLJEĆE

OMLADINSKA GLAZBA

UREDNIK: SLAVKO MODRIJAN

SADRŽAJ:

ZA OBITELJ:

Marijan Burić: 1. Mala Ana
Milo Cipra: 2. Dil, dil, duda
Zlatko Grgošević: 3. Troglasni i četveroglasni kanoni
Slavko Modrijan: 4. Četiri pjesmice za naše najmanje

ZA PUČKU ŠKOLU:

Marijan Burić: 5. Hajdmo, hajdmo
Zlatko Grgošević: 6. Dječje pjesmice
Matija Ivšić: 7. Dve murve
8. Kolo
Slavko Modrijan: 9. Dječje brojalice, pitalice i pjesmice

ZA SREDNJU ŠKOLU:

Jakov Gotovac: 10. 4 Varoške pjesme iz Dalmacije
Krsto Odak: 11. Pačići
Slavko Zlatić: 12. Preporuči

GODINA II. SVEZAK I.

ZAGREB, ŠKOLSKA GODINA 1940-41.

SAKUPLJAJMO NARODNE DJEČJE BROJALICE, PJESMICE I IGRE

❦

Javite nam kakve skladbe trebate za svoj uzgojni rad u obitelji, školi, pjevačkom zboru i dječjim prosvjetnim društvima

❦

Koliko sam do danas sakupio dječjih brojalica, pjesmica i igara?!

❦

Molimo sve predplatnike, da nam jave, ako nisu primili koji broj »Proljeće« prošlog godišta

❦

ŠIRITE »PROLJEĆE« MEĐU OMLADINOM I ODRASLIMA, JER JE TO POTREBA A TIME I DUŽNOST SVIJU NAS

PROLJEĆE izlazi jedamputa mjesečno osim školskih praznika. Cijena pojedinog sveska 6 Din, godišnja pretplata 60 Din. — Uredništvo PROLJEĆA, Zagreb, Zrinski trg broj 10, telefon broj 80-02. — Vlasnik, izdavač i odgovorni urednik: SLAVKO MODRIJAN, Zagreb, Rakovčeva ulica broj 21. — Tisak Zaklade tiskare Narodnih Novina, Zagreb, Frankopanska ulica broj 26. Za tiskaru odgovara Andelko Delak, Zagreb, Vukotinovićeva 7.

KNJIŽNICA
MUZIČKE AKADEMIJE U ZAGREBU
Broj: 793

PROLJEĆE
OMLADINSK .AZBA

Godina II. Svezak I.

HRVATSKOJ DJECI HRVATSKA DJEČJA PJESMA.

Ako ikada, danas je sveta dužnost svakog hrvatskog roditelja, da posveti što veću pažnju odgoju svoga djeteta. Roditelji su prvi zvani da posvete sve svoje slobodno vrijeme odgoju svoje djece, jer su ona od svoje najranije mladosti uz njih i u svim svojim željama i potrebama upućena samo na njih. — Iskrenom ljubavi prema svojoj djeci stiću roditelji njihovo neograničeno povjerenje, na temelju toga dadu im u većini slučajeva smjer u njihovu životu i zato su baš roditelji prvi zvani da svoju djecu odgajaju za valjane članove hrvatskog naroda, a time i uopće ljudskoga društva. — U tom radu bit će im najbolji pomagač dobra dječja pjesma. — Dobra je pjesma ona, koja je svojim tekstovnim i glazbenim sadržajem nacionalna, uzgojna i umjetnička. — Dužnost je svakog roditelja, da pomno odabire pjesmu prije nego ju nauči dijete, jer kolikogod može pjesma pozitivno djelovati, isto tako, ako ne i više, može i štetno. — Kad će roditelji paziti, da u najranije doba dijete i glazbeno odgoje, ne će se dogoditi, da će dijete doći u školu i na pitanje učitelja što znadu pjevati odgovoriti: Marijanu... kukavica kuka..., Bel ami... i slično. — Takvu djecu zacijelo nijesu odgajali roditelji već ulica, zlo društvo i pojedinci kojima smeta zdrav moral hrvatske omladine.

Dobro odgojeno dijete u obitelji doći će u školu sa stanovitim pozitivnim predznanjem i time olakšati rad učitelja. Savjestan učitelj će s takovom djecom lako nastaviti rad i odgojiti jih u valjane članove ljudske zajednice. Učitelj kao stručnjak pazit će da s djecom preduzimlje pjesme prema njihovom duševnom razvitku. — Kroz četiri godine imat će prilike svako dijete, da kroz pjesmu upozna svoju domovinu, narodne običaje, dječju igru i sve ono, što zasjeca u život njegovog naroda.

U srednjoj školi dijete je duševno razvijenije, a ako je imalo dobar odgoj u obitelji i pučkoj školi moći će uzgajatelj svestrano proširiti njegovo znanje. — Zadaća srednje škole ne smije biti, i nije ta, da učenik nauči čitati i pisati note na crtovlju i pomoćnim crtama, pjevati intervale, razne definicije i slično, već da učenik osjeti što je to glazbena umjetnost uopće, a hrvatska narodna napose. — Upoznavanjem hrvatske narodne glazbene kulture upoznati će se dijete sa osebinama svoga naroda, po kojima se zovemo Hrvati i po kojima se razlikujemo od ostalih naroda.

Ovako odgojena omladina bit će dušom i tijelom privržena svome narodu — svojoj domovini Hrvatskoj. Bit će predana, jer će znati što je to Hrvatska, a takovu omladinu trebamo baš mi Hrvati u današnja teška vremena koja proživljavamo, ako želimo biti svoji na svom. U.

Draga moja omladino!

U Proljeću okupili su se gotovo svi hrvatski skladatelji sa jakom voljom i iskrenom ljubavi prema vama da vam stvaraju pjesmice, koje će vas veseliti i odgajati kako bi i vi postali valjani članovi hrvatskoga naroda. Stoga vas molim, da pažljivo čitate članke u pojedinim brojevima Proljeća i zamolite svoje roditelje ili gg. učitelje i profesore, da vas nauče pojedine pjesme pjevati i da vam protumače pojedine članke. Svi vi, koji znadete svirati koji instrumenat, naučite svirati i pjevati pojedine pjesmice, a zatim to naučite i svoje drugove koji neznaju svirati ili nemaju nikoga, ko bi ih mogao naučiti.

Vi se sjećate, kako su vas vaši roditelji učili križati se, moliti se dragom Bogu i sve ostalo što je bilo potrebno, da budete dobra i vrijedna djeca. Isto tako ćete pjevanjem dobrih hrvatskih i dječjih pjesmica učiti što je naša domovina Hrvatska i kroz to saznati, zašto vaši roditelji, djedovi i milijuni ostalih Hrvata toliko vole svoju domovinu Hrvatsku.

Skladatelji koji stvaraju hrvatsku dječju pjesmu i putem Proljeća je PRUŽAJU VAMA JESU: Ivan Brkanović, Franjo Dugan st., s. Tarzicija Fosić, Krešimir Fribec, Zlatko Grgošević, Dragan Gürtl, Nikola Hercigonja, Ivan Kokot, S. Lujza Kozinović, Miroslav Magdalenić, Nikola Martinis, Rudolf Matz, Milošević, Slavko Modrijan, Krsto Odak, Branko Sakač, Dr. Božidar Širola, Miroslav Šlik, Rudolf Taclih, Josip Vrhovski, Slavko Zlatić, Matija Ivšić, Jakov Gotovac, Marijan Burić i Milo Cipra.

Lijepo vas molim, da mi kartom ili listom javite, kakove pjesme vam se najviše sviđaju, a ja ću sve vaše želje javiti skladateljima — vašim prijateljima, koji će vam od srca rado napisati nove pjesme na vaše i naše veselje i radost.

Urednik.

O DJEČJOJ POPIJEVCI

Ove godine imali smo u Zagrebu po prvi puta priliku da razmotrimo i raspravimo pitanje glazbenog uzgoja naše omladine. Ta činjenica nesmije ostati nezapažena, iz jednostavnog razloga, što se u civiliciranom svijetu prosuđuje kultura naroda i po tom, koliko se taj narod brine za tjelesni i duhovni uzgoj svoje mladeži.

Važnost glazbe i pjevanja u uzgoju poznali su i cijenili već stari Heleni. U srednjem je vijeku Crkva uzgajala glazbom i pjevanjem uz ostale vjernike, osobito omladinu. U novom je vijeku preuzelo tu brigu građansko društvo, koje je uvelo glazbu kao obligatan predmet u škole, omladinske organizacije i obitelji. Jasno je, da glazba nebi mogla ostati kroz stoljeća važni faktor, kad njezina etička i estetska vrijednost nebi bila zaista blagotvorna.

Suvremeni glazbeni uzgajatelji polaze sa stanovišta, da glazba u našem vremenu ne smije biti zanat uskoga kruga stručnjaka, jer je ona umjetnost na koju ima pravo svaki čovjek; bio siromašan ili bogat, živio u velegradu ili u malom i osamljenom selu. Civilizirano je društvo pozvano samo na to, da postavljeni princip provede u život.

Hrvatski narod ima bogatu riznicu glazbenoga blaga, koju čuvaju i popunjavaju seljaci, zdravi predstavnici našega naroda. Narodni glazbenici prinose toj nepresušnoj rezervi nove priloge vlastitoga srca i uma, pa tako postoji skladna veza između bezimenih autora narodne pjesme, popijevke i plesa, te poznatih skladatelja, koji su duhom i osjećajem povezani s hrvatskim narodom.

Naglašavam: Mi imamo bogato blago duhovne kulture, koju je stvorio narod, a razradili je pojedini umjetnici, pa je došao čas, da to blago koje se gomila kroz stoljeća, sredimo i učinimo pristupnim svakom, tko želi okrjepu iz svježega vrela, iz duboke duše narodne.

Zašto smo priredili DANE DJEČJE PJESME?

Najkraći odgovor glasi: Da upoznamo uzgajatelje, roditelje i umjetnike s onim što danas zna i umije naša omladina na glazbenom polju, a zatim, da omladini pokažemo što su za nju stvorili hrvatski glazbenici, te da zajedničkim dogovorom i nesebičnom suradnjom poradimo za napredak glazbenog uzgoja naše omladine. Taj je zadatak opsežan i odgovoran i njega ne može riješiti s uspjehom ni jedan interesirani faktor bez oduševljene suradnje drugoga. Brojna su pitanja na koja nam je odgovoriti., Mogli bi ih podijeliti na pitanja glazbenog uzgoja djece u predškolsko doba, na oblike i način uzgajanja u školama, te na pitanja glazbenog uzgoja u omladinskim društvima, klubovima i sličnim organizacijma. Sva ova pitanja obraditi ću u narednim brojevima, a ovdje ću izdvojiti samo DJEČJU POPIJEVKU.

Koju vokalnu skladbu možemo zvati DJEČJOM POPIJEVKOM?

Uzgajatelji misle takovu, koja je riječima (tekstom) i tonovima (glazbom) srodna dječjoj duši. Umjetnici kažu: Samo najljepšu od lijepih,

najsavršeniju od savršenih, jer je samo takova vrijedna da je djeca prihvate. Roditelji vole svoju dječicu, pa ipak često ne biraju, kakovom će glazbom uzgajati dušu svoje mezinčadi. Koliko ima loše, nevrijedne i neprikladne glazbe, koju djeca ne samo slušaju, nego i napamet uče u roditeljskom domu! Koliko uzgajatelji sami griješe, kada ne paze, kakovu glazbu odabiru za dječje pjevanje! Doba banalnih šlagera, importiranih i neestetskih modernih plesova, kojekakvih opereta, odrazuje se kobno na ukusu, a potom i na duhovnom formiranju naše omladine. Za to ima lijeka, pa bio on i malo teži. Podižimo glazbom ukus u omladine, učimo je muziku ispravno slušati, lijepo reproducirati i upozoravajmo ih neprestano na skrivene ljepote, kojih je puna svaka istinska glazba. Pjevajmo naše odabrane narodne popijevke, jer će tako omladina upoznati duh i karakter svojega naroda, način njegova pjesničkog i glazbenog izražavanja, narječja poezije i glazbe u raznim krajevima, kao i zgode u kojima hrvatski narod pjeva. To je živa etnografija, predana i primljena najsretnijim putom: doživljavanjem duše.

Zlatko Grgošević

DJEČJI ZBOROVI NA KONCERTNOM PODIJU

Piše: Prof. Milan Reizer

Mnijenja larinkologa i stručnjaka o dječjem pjevanju u opće, a napose o koncertnim nastupima dječjih zborova.

U zadnje vrijeme pojavio se je i kod nas veliki interes za pjevanje djece u zborovima i na koncertnom podiumu. Ukoliko je to za njihovo zdravlje korisno ili štetno čini se da mogu o tom najbolje suditi larinkolozi, ako vode statistiku. Obzirom na sačuvanje i napredovanje samog glasa neka izreknu sud muzičari i stručnjaci za solopjevanje. Slušali smo »Wienersängerknaben«, trbovljanski dječji zbor i nekoje naše dječje zborove. O koncertnim nastupima dječjih zborova o dječačkim zborovima raspravlja se već pro i kontra kroz 100 godina. Ipak se dolazi konačno do jednog srednjeg zaključka da pjevanje ne bi bilo štetno po njihov glas i zdravlje kad bi se vježbalo na obazriv i oprezan način bez preumaranja. Razumije se, sa čestim odmorima, bez vikanja uz pretpostavku, da je svakomu dječaku točno ustanovljen opseg glasa, u kojem smije pjevati. I ako su mnogi od te djece poslije u životu postali dobri muzičari ipak se može pozitivno ustvrditi da su dobri pjevači poslije bili samo iznimke. Većina njih nije sačuvala dobar glas premda su u ovakav zbor morali biti zaprimljeni sa prvoklasnim materijalom. Većina larinkologa i stručnjaka slažu se samo u tome da se pjevanje kod djece može da provađa u prvim počecima samo kod minimalnog broja djece, odnosno u manjim grupama, pretpostavivši da su ta djeca upoznala dobro tekst kojega imaju pjevati.

Pošto se i kod nas preduzimlju neki pokušaji da se stvore dječački zborovi to si uzimam za dužnost upozoriti na sve okolnosti koje prate ovakav rad ne prejudicirajući nit na lijevo niti na desno. Citirat ću mni-

1. MALA ANA

M. Burić

2. DIL, DIL, DUDA

(Međimurje)

Milo Cipra

3. TROGLASNI I ČETVEROGLASNI KANONI*)

Zlatko Grgošević

*) Sva djeca nauče napjev kako je tiskan. Iza toga se razdijele u tri skupine (1,2,3) Svaka skupina počinje od početka (od 1. takta) kad svojeg nastupa (1,2 ili 3) i pjeva kanon tri puta, pa onda prestane.

4. ČETIRI PJESMICE ZA NAŠE NAJMANJE

Slavko Modrijan

5. HAJ'MO, HAJ'MO

Marijan Burić

Kolo

Haj'mo, hajmo...
U školi čitamo
I lijepo pišemo
Brzo, brzo
Brzo računamo

U dvoru vježbamo
Po taktu stupamo,
Brzo, brzo
Mi kolo igramo.

6. DJEČJE PJESMICE

Zlatko Grgošević

1. Svatovska

2. Rugalica

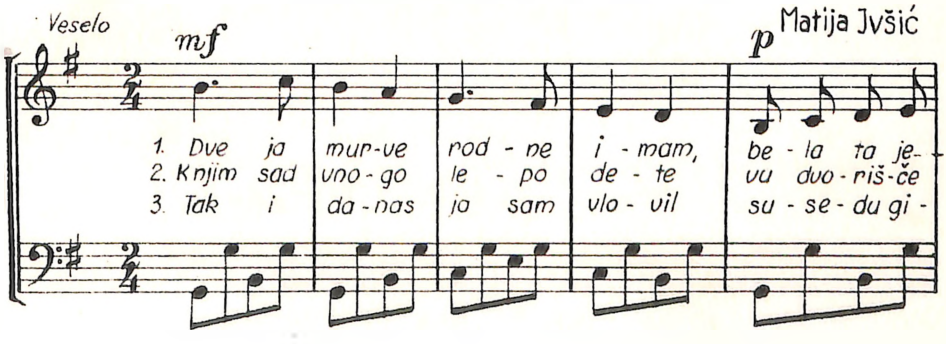

3. Pjesma ladarica

7. DVE MURVE

Dragutin Domjanić

* Nastavak teksta u tekstovnom dijelu.

8. KOLO

(Vladimir Nazor)

Matija Ivšić

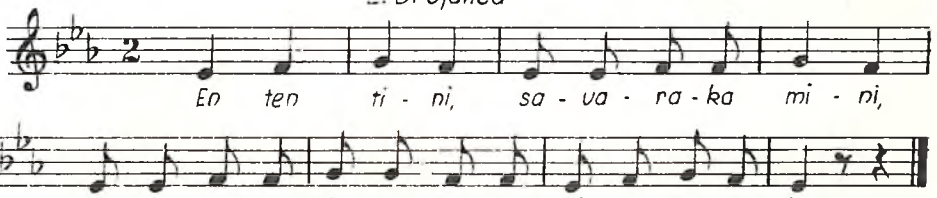
9. DJEČJE BROJALICE, PITALICE I PJESMICE

Slavko Modrijan

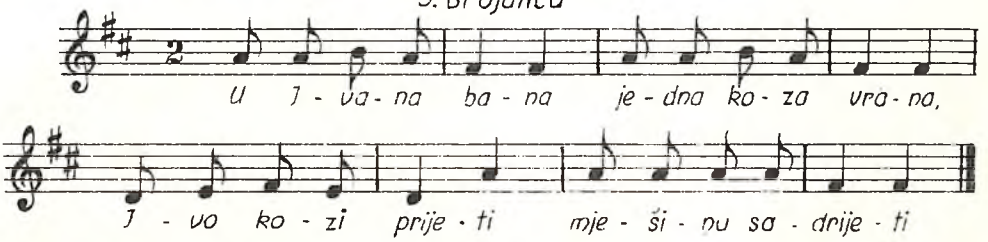
1. Brojalica

2. Brojalica

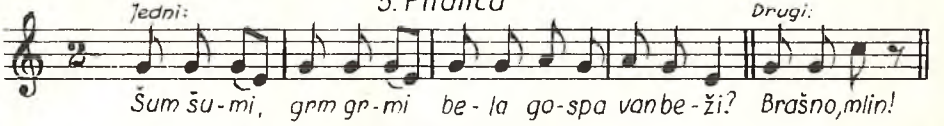
3. Brojalica

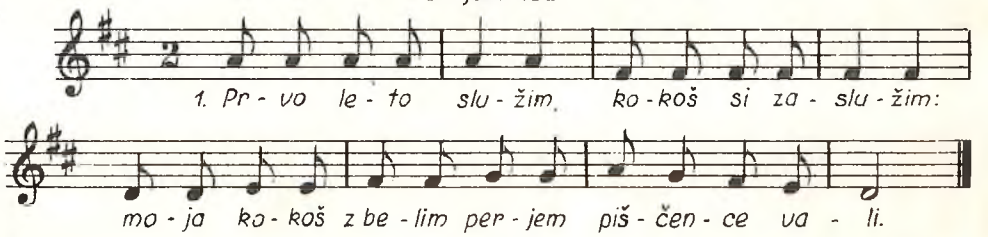
4. Pitalica

5. Pitalica

6. Pjesmica

2. Drugo leto služim, racu si zaslužim:
moja raca blato laca, moja kokoš...

3. Tretje leto služim, gusku si zaslužim:
moja guska vodu pljuska, moja raca

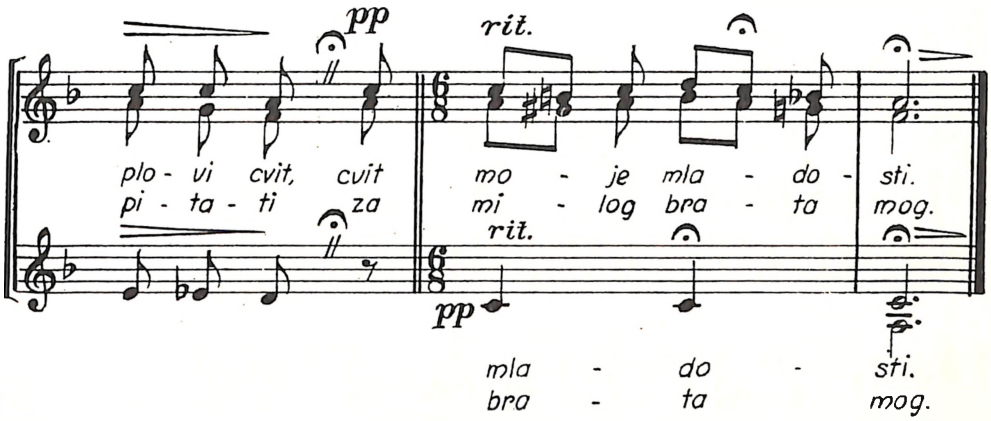
4. Štrto leto služim, kravu si zaslužim:
krava veli: doji mene, moja guska .

10. 4 VAROŠKE PJESME IZ DALMACIJE

Jakov Gotovac

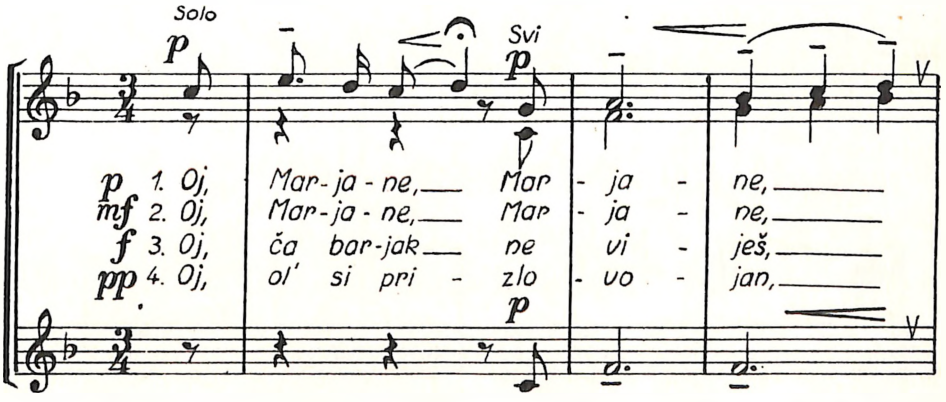
1. O more duboko

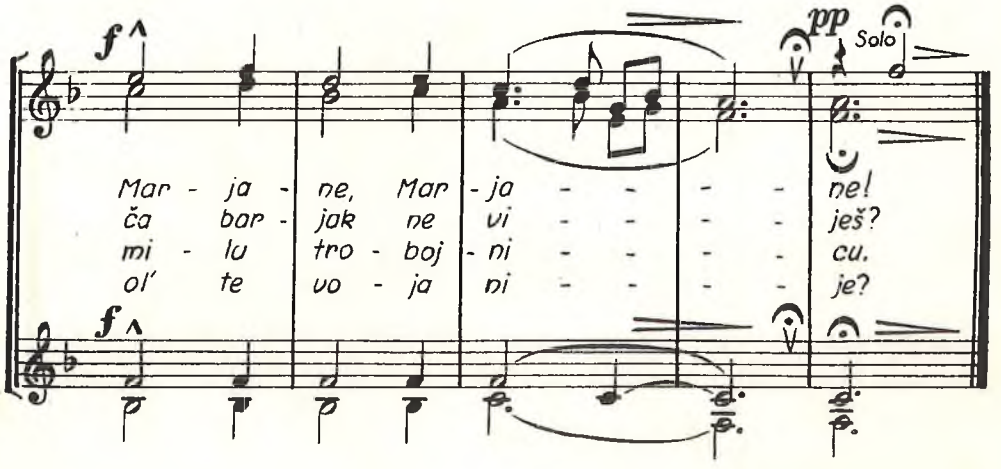

2. Marjane, Marjane

Široko i bolno

3. Evo sam ti došа

4. Budila majka Ivana

11. PAČIĆI

(Šime Fučić)

K. Odak

ZA SREDNJU ŠKOLU

12. PREPORUČI

S. Zlatić

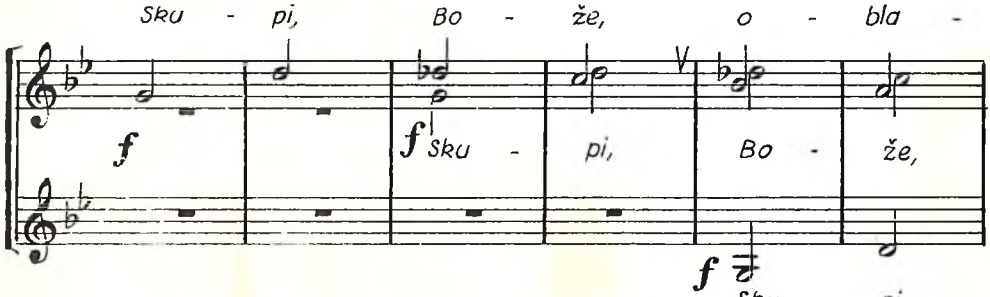
Polako i oteg'nuto

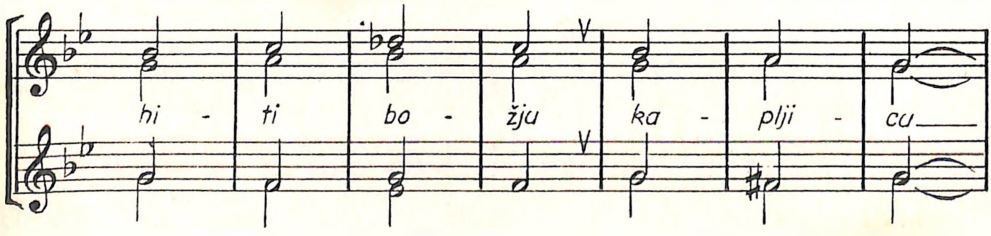

gra - da, ku - da god su ho - di - li svu-da
Malo brže
mf
Bo - ga mo - li - li. Mi smo ti pre-po - ru - či iz
Pre-po - ra gra - da, da nam Bog da
mf Mi
smo ti pre-po - ru - či iz Pre-po-ra
p Mi
daž - - da i cr-le-nog ma-sta
gra - da, da nam Bog da daž-da
smo ti pre-po - ru - či iz Pre-po-ra gra-da,
f
i še - ni - ce bi - li - ce, sva-ke do-bre sre-ći - ce,
f
p
še - ni - ca na - ro-di - la, di - ca nam pro - ho-di - la
p

Svečano i polako

jenja znamenitih larinkologa i stručnjaka koji će na sva ta pitanja dati stručni odgovor. Koliki je procenat dobrih pjevača solista u budućnosti koji se rekrutiraju iz dječačkih zborova koji nastupaju na koncertnom podiju? Da li studij tako velikog koncertnog repertoara ne djeluje štetno na glasilnice nejake djece? Kad treba da počme poduka u pjevanju? Pjevanje za vrijeme puberteta kod dječaka i djevojčica? Poduka u dječjim vrtićima, u pučkim školama i u koncertnim zborovima? Da djeca točno uče tekst važno je već u dječjim vrtićima, jer se inače pojave kojekakve anomalije koje djeluju štetno po razvitak samog grla. Thomasgymnasium u Leipzigu imade svoj internat i svoj zbor tako zv. Thomanerchor, koji postoji već od vremena Bacha i imade svoj sistem rada. I »Wienersängercknabenchor« također je uređen kao internat. Nema sumnje da se u jednom i drugom institutu idealno muzicira. Djeca dobivaju muzički odgoj i postaju poslije u životu dobri muzičari svršivši ujedno i gimnaziju. Njihova velika muzička spremnost jest u ovom momentu za mene irelevantna t. j. ne dolazi u obzir za ono na što hoću da upozorim roditelje i javnost. Svi larinkolozi i stručnjaci tvrde na temelju laringoskopskih pregledaba i statistike, da si djeca u tim zborovima u većini slučajeva ipak iskvare glas. Zar bi to bilo čudo? Sa tim zborovima prave se parade, putovanja, po dvanaest sati na pr. Sängerchnabeni u Zagreb, gdje u roku od 24 sata daju do tri koncerta. To je prenaporno i za zbor odraslih ljudi! Da iz ovakovog zbora ne izlaze poslije pjevači soliste osim kao iznimke, razumljivo je. Bila metoda učenja pjevanja tih dječaka neznam ma kakva ipak napori su napori — oni škode grlu i zdravlju. (Glasilnice prije puberteta i onako su vrlo osjetljive i nemaju trajne otporne snage kao kod odraslih pjevača). Zamislimo si sada zbor koji nema tih idealnih internatskih uvieta (gdje vlada već kroz stoljeća neki prokušani sistem) i sada taj zbor bez prethodnog sistematskog pripravnog rada treba da nastupi »ad hoc« na koncertnom podiju. Zar će učenje melodije i često ponavljanje na sav glas pruditi razvitku glasa? Učitelji koji tako rade da djeca mnogo puta u sav glas ponavljaju melodije uz pomoć instrumenta štetuju zdravlju i grlu ove djece. Sa časnim iznimkama radi se na našim školama većinom na gore spomenuti način, da djeca melodiju preglasno ponavljaju. Kod djece razvijaju se svi organi postepeno i u razmjeru sa godinama. Samom grlu je zapravo rezerviran organski razvitak još i poslije puberteta pa sve do 35 godine. U svim sportovima postići će se maksimum do 25 godine, jer je u tim godinama srce najjače. Kod školovanih pjevača postizava se maksimum otpornosti grla između 40 i 55 godine, prema ustrojstvu i zdravlju dotičnog pjevača. U tim godinama je grlo sposobno za najveće napore bez uštrba za glas, dočim je kod djece najmanje otporno. Svako veće naprezanje može imati za posljedicu kojekakve vratne bolesti kao što su zapaljenja u grlu, angina i t. d. a i pluća mogu trpiti jer su još nerazvijena i nesposobna za veće napore. Grlo je također instrumenat, ali u tim godinama sa najsuptilnijim

strunicama! U tim godinama treba da se pjeva najnježnija »japanska lirika«, a ne naporna i bučna »fortisimo« koračnica. U svim vježbama treba preferirati »mezza voce« (srednju jačinu) a iz toga onda sukcesive, vježbati piano i forte u malom opsegu.

(Nastavak u slijedećem broju).

POVODOM NOVOG NASTAVNOG PLANA ZA PJEVANJE

Odlukom Banske Vlasti od listopada propisan je novi program za nastavu pjevanja u srednjim školama. A to je jedna od rijetkih odluka, kojom su zadovoljni i nastavnici i đaci. Nastavnici zato, što će teorijsko gradivo moći da svrše bez žurbe a uz to imati mnogo vremena da odgoje dobre zborne pjevače, — a đaci opet, jer će im sat pjevanja bez pretjeranog kljukanja teorije biti razonoda i veselje. Teorijsko gradivo, koje se dosad moralo uzeti u I. i II. razredu, sada je razdijeljeno na 4 razreda sred. škole, samo neznatno prošireno jednim pregledom instrumenata, koji đacima ne će biti na teret. S druge strane je opet uvođenjem historije muzike učinjen veliki korak k tome, da đak srednje škole zaista stekne neku opću naobrazbu. Jer zaista ne mogu da zamislim obrazovanog čovjeka, koji ne bi uživao slušajući muziku, kojemu ne bi bile poznate najveće muzičke tvorevine i koji ne bi podupirao kulturna i umjetnička, pa prema tome i muzička nastojanja svoje sredine i svoga naroda.

Historija muzike predavat će se u V. i VI. razredu sred. škola. Ove se godine predaje samo u V. i koliko mogu da prosudim iz prvih predavanja, đaci su taj novi predmet primili s velikim veseljem i s velikim interesom. Tako barem na ženskoj školi — ali ne vjerujem, da mladići u tom pogledu zaostaju za svojim kolegicama. Jedan se novi svijet otvara pred njima, o kojemu oni dosad nisu čuli, a možda ni slutili. Jer kakvu muziku sluša i voli naša školska omladina? Plesnu muziku, pjesme iz tonfilmova, arije iz opereta, i možda, možda čak koju poznatu melodiju iz kakve opere. Malo ih je, koje su uopće i slušale nešto drugo. A zašto one nebi bile sposobne da upoznaju dubinu i uzvišenost gregorijanskog korala, savršenstvo i ljepotu klasike, raznolikost i bogatstvo romantike, virjednost i krasotu narodne pjesme? Ta one na satovima literature i te kako pokazuju smisao za lijepo! — Ali jasno, trebalo im je dati prilike da se sa svim tim upoznaju. No tek onda, kada će se češće prirediyati koncerti za školsku omladinu, dobri koncerti sa odabranim programom, — onda će tek historija muzike moći da zadovolji, poptuno t. j. da djeluje odgojno na formiranje muzičkog ukusa naše omladine. Jer djeci je potrebno da čuju nešto drugo, kad im već govorimo, da ne valja ono, što oni slušaju! I samo će pjevanje u zboru onda imati veću vrijednost, jer će đaci imati više smisla, više elana i veselja, za izvođenje većih djela i u zajedničkom radu upoznati sve radosti, uzbuđenja i ljepotu zajedničkog muziciranja.

Prof. S. P., Zagreb

PREGLED RAZVOJA HRVATSKE GLAZBE OD LISINSKOGA DO DANAS

Sve do početka 19. stoljeća u Hrvatskoj nije bilo druge glazbe do crkvenog pjevanja i glazbe na velikaškim i plemićkim dvorovima, koja je bila pod talijanskim i njemačkim utjecajem, dok je narodna popijevka živjela samo u narodu.

Hrvatska glazba, koja se osniva na elementima narodne popijevke počinje tek od vremena Ilirizma, kad se je uz probuđenu nacionalnu svijest počeo dizati glazbeni život u Zagrebu. Tada se javljaju brojni kompozitori i »ishitrioci« budnica, davorija i rodoljubnih pjesama (Ferdo Livadić, Fortunat Pintarić, Dragutin Turany, Ferdo Rusan, Franjo Pokorni, Barun Prandau i drugi), stvaraju se pjevačka društva. Godine 1827. osniva se Hrvatski Glazbeni zavod (tada Musikverein in Agram), a godine 1829. glazbena škola i amaterski orkestar. Godine 1834. sagrađeno je novo kazalište na Markovom trgu u kojem je god. 1846. deset godina iza pojave prve ruske narodne opere — prikazana prva hrvatska narodna opera »Ljubav i zloba« koju je skladao Vatroslav Lisinski. Lisinski je najveća pojava među ilirskim glazbenicima. Svojim vokalnim i instrumentalnim djelima, a naročito svojom operom »Porin« Lisinski je dao temelje nacionalnog stila na osnovu do tada gotovo nepoznate narodne popijevke. Lisinski je rođen 1819. god., a umro zaboravljen i u bijedi 1854.

Sve do pojave Ivana pl. Zajca, koji kao organizator i incijator stvara nove osnove glazbenog života, nema ni kompozitora ni uvjeta za giazbenl život.

Taj zastoj prouzrokovalo je političko stanje i reakcija iza 1848.

Iv. pl. Zajc (1831.—1916.) utemeljuje stalnu hrvatsku operu u Zagrebu, podiže niveau Glazbenog Zavoda i njegove škole i otvara veliki broj solidno obrazovanih glazbenika (muzičara). Kao kompozitor stekao je slavu pisanjem opereta. Poslije se je priklonio hrvatskoj glazbi, te je napisao veliki broj zborova, pjesama i t. d., ali se nikada nije mogao osloboditi utjecaja talijanske glazbe. Najpoznatija mu je historijska opera »Nikola Šubić Zrinski«.

Za Zajčevim patriotskim zborovima poveli su se i drugi kompozitori (Eisenhuth, Vilhar, Stöhr, Novak i dr.) i stvarali u tom duhu djela koja su bila namijenjena buđenju nacionalne svijesti.

Na prelazu savremenim kompozitorima stoje Franjo D u g a n ' odličan kontrapunktista i Blagoje B e r s a koji se u svojim djelima oslanja na stil neoromantike.

Savremena hrvatska glazba koja stvara svoj glazbeni izražaj na osnovu folklornih elemenata narodne popijevke, počinje tek poslije rata. Do tada se stvaraju samo male forme. Obradbe narodnih pjesama za zbor ili glas sa pratnjom klavira i manja vokalna djela. Te se forme

postepeno razvijaju do većih vokalnih i instrumentalnih formi. Prvi koncerat hrvatskih skladatelja održan je 1916. Na programu su bila orkestralna djela: Krešimira Baranovića, Antuna Dobronića, Franje Dugana, Svetislava Stančića i dr. Božidara Širole. Dirigent je bio nedavno preminuli hrvatski dirigent Fridrih Rukavina. Od savremenih skladatelja najvažniji su: Krešimir Baranović, Antun Dobronić, Jakov Gotovac, Zlatko Grgošević, Ivan Matetić, Krsto Odak, dr. Božidar Širola i drugi.

Za razvitak hrvatske narodne glazbe od velike su važnosti i sakupljači narodnih popijevaka. Od njih je najvažniji Franjo Š. Kuhač. Kuhač je sakupio nekoliko hiljada popijevaka južnoslavenskih naroda. Najznatnije mu je djelo zbornik južnoslavenskih popijevaka. Uz Kuhača najvažniji je Dr. Vinko Žganec, koji je izdao dvije zbirke pučkih popijevaka iz Međimurja. **S.**

GLAS RODITELJA

U doba, kad je našu dječicu, čitavu našu omladinu, pa čak i naše društvo neopazice preplavio val internacionalnog trgovačko-glazbenog korova, koji često dolazi u opreku sa moralom, rodila se ideja osnutka »Proljeća«, mjesečnika narodne glazbe za omladinu.

»Proljeće« se prihvatilo rada, koji bi površni promatrač mogao pogrješno uvrstiti u red »sitnih radova« u zbivanju našeg narodnog života. Mnogi roditelj kraj svojih dnevnih briga, neće odmah opaziti, da su se našli ljudi, kojima će sigurno uspjeti da postanu čvrst potporanj u dobrom odgoju njihove djece. Budući kulturni i politički radnici sigurno će previdjeti činjenicu, da mnogi svoj uspjeh imaju velikim dijelom zahvaliti osnutku našega »Proljeća«.

»Na mladima svijet ostaje« bila je moja pomisao kad sam ugledao prvi broj »Proljeća«. Sjetimo se našega djetinstva, kad smo želili pjesmu, pa kasnije kao roditelji, kad smo tražili pjesmu kojom bi oplemenili duše naše djece! Usmenu predaju narodne pjesme pobijedila je pisana riječ, koju nam je strani kapital prodavao za skupe novce. Naši domovi, ulice i izletišta, gdje se sastaje staro i mlado, zaboravili su već odavno, da ovdje živi narod, koji u pjesmi osjeća svojom dušom.

Naši marljivi skladatelji osjetili su ovu prazninu u narodnom odgoju naše djece. Svi su se gotovo odazvali na suradnju u tom zaista lijepom i velikom pothvatu. Kao roditelj, svijestan veličine njihovoga rada, pozdravljam osnutak »Proljeća«, koji će za svoj pionirski rad biti zabilježen zlatnim slovima u uspomeni hrvatskoga naroda.

Istom, kad se iz grla naše omladine, te kasnije odraslih ljudi, u svakoj zgodi bude orila hrvatska pjesma umjesto neukusne tuđinske, bit će to iskreni odraz naših želja i težnja, veselja i boli, patnja i nada našega grada i sela, čiji milozvučni napjevi od davnine odjekuju dolovima i bregovima lijepe naše domovine. **Roditelj.**

ZAJEDNIČKI STVARAJMO HRVATSKU DJEČJU PJESMU,

JER JEDINO NA TAJ NAČIN DOĆI ĆEMO I MI HRVATI DO DJEČJE PJESME

PEDAGOŠKE I UMJETNIČKE VRIJEDNOSTI

Muzička akademija
525212107

Utemeljena 1874. godine

ZAKLADA
TISKARE NARODNIH NOVINA
U ZAGREBU

TISKARA - LITOGRAFIJA
KNJIGOVEŽNICA
CINKOGRAFIJA - OFFSET
NAKLADA KNJIGA

FRANKOPANSKA 26 - TELEFON 24448 I 24449